

Katarzyna Tomaszewska

AUTOAFIRMACJA

TWARZ JAKO MEDIUM EKSPRESJI,
KOMUNIKACJI I AUTOPREZENTACJI

Praca doktorska na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie
pod kierunkiem dr. hab Rafała Kochańskiego

Moją pracę doktorską tworzy cykl dziewięciu wielkoformatowych rysunków wykonanych ołówkiem na papierze. Motywem przewodnim jest autoportret, który w trakcie tworzenia stał się dla mnie intymną i osobistą formą studiowania, analizowania i równocześnie odwzorowania. Pozwolił on na poszukiwanie własnej tożsamości oraz na obcowanie z dystansu ze swoim własnym wizerunkiem.

Celem pracy doktorskiej jest próba odpowiedzi na kilka istotnych pytań. Skąd bierze się imperatyw tworzenia, potrzeba pokazania i wyrażenia siebie poprzez sztukę? Co sprawia, że artysta zaczyna tworzyć? Czy kreatywność artysty i jego sukces zależy od wysokiej autoafirmacji i samooceny, czy tylko od determinacji i wewnętrznej potrzeby? Szukałam odpowiedzi na to, kim jest współczesny artysta, czym się kieruje i czy istnieje coś takiego jak powołanie i ambicja do stworzenia dzieła doskonałego?

W opisie dzieła przytoczyłam pojęcie mikroekspresji. Główne emocje zainspirowały mnie do kreacji rysunków z mimiką wyrażającą poszczególne mikroekspresje. Ponieważ są one ulotne, zależało mi, by je utrwalić. Własną twarz wykorzystałam do studiów ekspresji i charakteru. Wykonane rysunki posiadają charakterystyczne cechy danej ekspresji. Zależało mi, by w przedstawionych autoportretach indywidualność nie stanowiła wyłącznie formy wizualnego dowodu tożsamości, ale równocześnie odsłaniała i ukrywała to, co w danej chwili było najistotniejsze. Podczas tworzenia, doskonaląc warsztat rysunkowy, starałam się wykorzystać możliwości gatunku. Afirmując klasyczny rysunek, starałam się stworzyć własny język wizualny. Proces twórczy uświadomił mi nowe możliwości i zrodził nowe koncepcje przyszłych prac.

W pierwszych dwóch rozdziałach opisu dzieła doktorskiego omówiłam rolę autoportretu, zwróciłam uwagę na wyjątkowość rysunku oraz technikę, którą się posługuję. W dalszej części odwołałam się do własnych inspiracji, wskazałam elementy, które były dla mnie istotne podczas tworzenia. Tym samym dokonałam analizy złożoności procesu twórczego jako aktu kreacji, przedstawiłam etapy pracy, kładąc nacisk na czynnik estetyczny i emocjonalny. W następnych rozdziałach zdefiniowałam pojęcie mikroekspresji, zwróciłam uwagę na rolę powołania i potrzebę tworzenia. Podjęłam też próbę analizy osobowości współczesnego artysty i tego czym się kieruje, jaka jest jego autoafirmacja oraz jaka jest kondycja współczesnej sztuki.

Dopelnienie opisu dzieła doktorskiego stanowią reprodukcje prac tworzących cykl *Autoafirmacja* z krótką charakterystyką podstawowej dla rysunku mikroekspresji. W podsumowaniu dochodzę do konkluzji, iż autoportret może być rozumiany jako środek autorefleksji służący do nawiązania dialogu z samym sobą, a tożsamość nie zawsze jest jednoznaczna. Natomiast w autoportrecie rozumianym jako autokreacja, miesza się problematyka estetyczna z psychologiczną. Poprzez tytułową autoafirmację starałam się wyrazić dynamikę życia wewnętrznego artysty i ukazać ustawiczne oscylowanie pomiędzy skrajnymi emocjami i światem zewnętrznym.

Sensem mojej pracy był opis procesu tworzenia. Tego co jest pierwotne, nieuświadomione a co przekłada się w ostatecznym rozrachunku na ekspresję będącą wyrazem emocji. Kiedy rozpoczynałam proces twórczy wiele zależało od konfiguracji przeżyć oraz stanu w jakim się znajdowałam. Akt tworzenia oparty był na wewnętrznych rozważaniach i poszukiwaniach, niekończącą się rozmowa z samym sobą.